

GENERALDIREKTÖRENS
BESLUT

Diarienummer
1.2.3-00892-2020

Datum
2020-09-24

Postadress
Box 4030
171 04 Solna

Besöksadress
Solna strandväg 132B
171 54 Solna

Telefon
010-470 03 00

Org nr
202100-6487

www.uhr.se

Yttrande över departementspromemorian *Möjlighet för universitet och högskolor att ställa krav på lämplighet som särskild behörighet till lärarutbildning*

U2020/03981/UH

Sammanfattning

Universitets- och högskolerådet (UHR) avstyrker förslaget om möjlighet för universitet och högskolor att ställa krav på lämplighet för som särskild behörighet till lärarutbildning. UHR menar att andra åtgärder skulle ha en betydligt större effekt på antalet studenter som slutför sin lärarutbildning.

Kommentarer

UHR delar uppfattningen att det är angeläget att de som antas till en lärarutbildning ska ges förutsättningar att slutföra utbildningen. I UHR:s rapport "Kan ett antagningsprov minska avhoppet på ämneslärarutbildningen? Ett förberedande uppdrag inför utvecklingen av ett särskilt antagningsprov till ämneslärarutbildningen" (2018) framkommer att det finns flera olika anledningar till avhopp från utbildningen. I rapporten lämnar UHR ett antal förslag på olika åtgärder, bland annat utökad vägledning inför val av utbildning, tidigare kontakt med lärarrollen och en tydligare "läramiljö".

Sammantaget bedömer UHR att de föreslagna åtgärderna, i vidareutvecklade former och i kombination med varandra utifrån de behov som finns inom olika ämnesinriktningar och på olika lärosäten, på ett effektivare sätt bidrar till att minska avhoppet från lärarutbildningar.

Avsnitt 5. En möjlighet för universitet och högskolor att ställa krav på lämplighet som särskild behörighet för antagning till lärarutbildning införs

UHR problematiserar i rapporten "Lämplighetsbedömning av sökanden till lärarutbildning" (2018) kring bedömning av lämplighet. Att bedömningarna mäter det de ska, det vill säga har god validitet, är en grundläggande förutsättning för rättssäkerhet. Rättssäkerhet innebär också att alla sökande bedöms lika och att bedömningarna är lika över tiden, att bedömningarna har god reliabilitet.

Regleringen som föreslås innebär att lärosäten kan föreskriva om lämplighet som särskild behörighet. Regleringen innebär också att varje lärosäte kan föreskriva om hur den lämpligheten ska styrkas. Det ligger ett stort ansvar på det enskilda lärosätet att utforma kriterier för lämplighet, metod för lämpligheten ska uppvisas samt att säkerställa att detta förstås av de sökande.

En trolig konsekvens av detta är att olika behörighetskrav ställs vid olika lärosäten för utbildning som leder till samma yrkesexamen. Om lärosätena dessutom föreskriver om olika metoder för att styrka behörigheten i fråga kan en sökande som söker till lärarutbildningar vid flera olika högskolor inte bara möta olika behörighetskrav till samma utbildning, utan också behöva genomföra flera olika prov, eller på annat sätt uppvisa sin lämplighet. En sökande kan komma att anses lämplig vid ett lärosäte men inte vid ett annat. UHR anser att detta kan bli ett rättssäkerhetsproblem då det inte säkerställer att alla sökande bedöms lika, att bedömningarna är lika över tid och att bedömningarna har god reliabilitet.

UHR har bemyndigande att föreskriva om de särskilda behörigheter i form av kurser i gymnasieskolan som ska gälla för utbildningsprogram på grundnivå som vänder sig till nybörjare och leder till en yrkesexamen enligt högskoleförordningens bilaga 2. Det har ansetts angeläget att säkerställa att det finns en likriktning i de behörighetskrav som ställs just för att sökanden inte ska mötas av olika krav för samma utbildning vid olika lärosäten. UHR anser att det är viktigt att antagningssystemet även fortsättningsvis strävar efter att vara förutsägbart.

Högskoleförordningen ger redan nu lärosäten möjligheten att använda andra behörighetskrav än de av UHR föreskrivna områdesbehörigheterna i de fall då andra kunskaper är nödvändiga för utbildningen. Den möjligheten regleras i HF 7 kap 11§. Ett lärosäte kan, för utbildning som startat efter maj 2022, föreskriva om andra villkor om de betingas av utbildningen eller är av betydelse för det yrkesområde som utbildningen förbereder för, efter att UHR gett tillfälle att yttra sig över förslaget. För utbildning som startar före juni 2022 beslutar UHR om andra behörighetskrav efter anhållan från lärosätet.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av vikarierande generaldirektör Maria Linna Angestav efter föredragning av utredare Linda Puhls i närvaro av avdelningschef Tuula Kuosmanen.

Maria Linna Angestav